

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Wat wij hier zondag aan zondag doen, is eigenlijk wat we in het verhaal uit 2 Koningen de koning en de knecht van Elisa, Gehazi, zien doen. De koning die vraagt: 'Vertel mij toch al die grote dingen die Elisa heeft gedaan.' En de knecht die vervolgens aan het vertellen slaat.

Dát is het: we vertellen en horen de Bijbelverhalen die over de 'grote dingen' gaan, die uit naam van de goede God door mensen *gedaan* worden. Maar ja: wat *dán*? Wat *daarná*, wat vervolgens?

Het mooiste is natuurlijk als we *geïnspireerd* worden. Maar wat is dat eigenlijk: inspiratie? Kan het verhaal zelf ons bij die vraag helpen?

Want het bijzondere is wat er hier in dit verhaal gebeurt *op het moment* dat de knecht van Elisa, Gehazi, aan de koning begint te vertellen wat Elisa voor grote dingen gedaan heeft.

Precies wanneer hij vertelt over hoe Elisa de dode zoon van een vrouw weer tot leven heeft gewekt - een verhaal uit hoofdstuk 4 - komt die vrouw de kamer binnen stappen! Alsof ze *uit* het verhaál de *werkelijkheid* in stapt. En het verhaal wordt ineens de realiteit van wie het vertellen en er naar luisteren.

En ook de zoon, die in het verhaal eerst dood was en toen weer ging *leven*, staat tijdens het vertellen plotseling voor hun neus, levend en wel!

En je zou kunnen zeggen: ook het verhaál, dat eerst *dode* letter was - want zo is dat voor ons idee vaak - komt tot leven. Het is niet meer een verhaal op papier of als een verzameling woorden trillend in de lucht, nee: het omgeeft de koning en Gehazi als een levende werkelijkheid.

Zou dat de inspiratie kunnen zijn waarnaar we zoeken? Dat er een werkelijkheid uit het verhaal komt, waar wij deel van uitmaken? Waar wij mee in contact komen, ja, mee communiceren? Dat het ons - zo zeggen we dan - *áánspreekt*?!

Want *áánspreken* doet het hier: de vrouw en haar zoon die *uit* het verhaal dat wordt verteld in de actualiteit van de koning en Gehazi stappen, doen dat doordat ze met een hele concrete *vraag* komen. De vrouw doet een appèl op de koning, een appèl om haar nood. Haar verhaal is geen 'toen-en-toen', het stapt op je af en grijpt je aan, zo merkt de koning.

Haar verhaál was: dat zij ooit gastvrij Elisa in huis nam, een zolderkamertje liet bouwen, met een tafel en stoel, een bed en een kandelaar en dat tijdens Elisa's verblijf haar zoon stierf. En Elisa wist hem weer tot leven te wekken.

Dat is natuurlijk een onvoorstelbaar wonderlijk verhaal dat op de allerkrachtigst mogelijke manier wil zeggen hoe kostbaar het leven in Gods ogen is. Dat heel zijn inzet is bedoeld om met mensen een weg van dood naar leven te gaan.

En dat hoeft - en dat gebeurt ook meestal niet - op *die* onbevattelijk grote schaal van die van een opwekking van een dode. Die grote kracht van God werkt ook op kleine schaal in álles door, óveral waar wat stil staat, waar geen leven meer in zit, wat doods schijnt, uitgeblust,

verlamd, voorbij is - daar werkt deze kracht van dood naar leven, naar een nieuw begin, naar een nieuwe kans, naar een ommekeer, nieuwe inspiratie. Om die krachtige beweging ging het en gáát het! Voor iedereen. Voor U. Voor mij.

Het verhaal begint te vertellen dat Elisa, die kennelijk contact met deze vrouw heeft gehouden, haar op een gegeven ogenblik aanraadt ergens anders gastvrijheid te zoeken, want er komt een hongersnood in het land.

Het is een wijze raad, die zij dan ook opvolgt en die ook *uiting* is van die ‘weg van dood naar léven’. Wil de vrouw verder kunnen leven en wíl ook haar zoon verder kunnen leven, dan is zulke raad nodig en is het ook nodig om aan zulke raad gehoor te geven. Ik bedoel: je leeft niet van één keer een wonder, we zullen voortdurend vanuit die ‘kracht ten leven’ in het leven staan!

En zo redt ze het met haar zoon, in die hongersnood. Zeven jaar lang ondervindt ze als economische vluchteling gastvrijheid bij notabene de aartsvijanden van Israël, bij de Filistijnen. Ook dat is een wonder, ook dat is niet minder dan wat je dacht dat een *doodlopende* weg was tóch jou het léven gunt.

Na zeven jaar is de hongersnood voorbij en keert de vrouw terug, met haar zoon. Het vergaat haar daarbij niet anders dan veel van de overlevende Joden die in '45 terugkeerden uit de kampen in Duitsland: in je huis wonen andere mensen, je meubels zijn verdwenen, de belasting doet een achterstallige aanslag voor de oorlogsjaren en wantrouwen is je deel. Iemand schreef er een boek over met de veelzeggende titel ‘U wordt door niemand verwacht’.

Nu, deze vrouw wil haar ‘huis en haar veld’ terug: d.w.z. een dak boven haar hoofd en een middel tot bestaan. En er is in het Bijbelse Israël één functionaris die haar daarin kan bijstaan en dat is de koning.

De profeten, ook Elia en Elisa, hebben veel kritiek op met name genoemde koningen - en terecht. Maar deze, van wie geen náám genoemd wordt - ik denk omdat het hier echt om de *functie* van een *ideale* koning gaat - déze koning doet precies wat een goede koning moet doen. Zoals Psalm 72 zingt: ‘*Hij zal de redder zijn der armen, hij hoort hun hulpgeschrei. Hij is met koninklijk erbarmen hun eenzaamheid nabij. Hij helpt, met hun bestaan bewogen...*’.

En kijk: zó stapt dus de vrouw uit het verhaal dat Gehazi aan deze koning vertelde, de werkelijkheid binnen. Mét haar zoon. En mét het appèl op de koning of zij en haar zoon, die een dodelijke ziekte en een hongersnood overleefden nu na terugkeer ook de middelen van bestaan terugkrijgen óm daadwerkelijk te kunnen leven.

Zij mag - zal ik maar zeggen - geen ‘verhaal’ blijven. Zij en haar zoon zijn niet ‘die van dat wonder toen-en-toen’, maar zij stappen in het hier en nu en vragen vandáág, in onze werkelijkheid, om léven!

En deze ideale koning doet wat God zelf zou doen - hij helpt haar in alle opzichten om haar leven terug te krijgen.

Zó gaat het van dood naar leven, van een verhaal naar werkelijkheid, van woorden naar daden van naastenliefde.

Is dit nu niet de inspiratie waarvan we zouden willen dat die ons bij het horen van de verhalen overkomt? Dat ook wij dragers van de woorden en deelnemers aan de werkelijkheid van God worden? Dat de verhalen die we horen niet over toen-en-toen gaan, maar onze werkelijkheid willen omvormen, beïnvloeden, appelleren, *bezielen!*?

En zou *bidden*, zou het *gebed*, niet de houding, de weg, kunnen zijn die bij deze inspiratie en bezieling wil uitkomen? De *brug* slaan tussen onze werkelijkheid en de werkelijkheid van God?!

Want zowel het appèl van de vrouw uit 2 Koningen als dat van die weduwe in Lukas 18 is een vorm van 'bidden'. Vasthouden aan de woorden als werkelijkheid. De woorden naar óns eigen leven toehalen en ze in ónze wereld van vandaag hun werk laten doen.

De Denekampse monnik André Zegveld noemt bidden 'aandachtig leven'. En ja, het gaat niet zomaar om het uitspreken van een gebed. Het gaat om je laten omgeven door de verhalen en beloften, de woorden, de wijsheid en bovenal de liefde waarvan zij uiting zijn, de liefde van God die ons wil omgeven als zijn handen.

De vraag van Jezus aan het einde van zijn gelijkenis is: zal God niet - oneindig liefdevoller en bewogener - naar zijn mensen omzien die tot hem roepen? En nog een vraag erachteraan: zullen mensen zulk geloof, zulk vertrouwen daarin ópbrengen?

Vertrouwen dat je ontvangt wat je nodig hebt, dat waar het in de verhalen van toen-en-toen over gaat, ook nú krachtig is, in jouw leven!

Dat is wat anders, zegt André Zegveld, dan dat God een soort Sinterklaas zou zijn. Je levert je verlanglijstje in en dan krijg je het in je schoen. Maar dat is geen bidden, geeft hij aan. Wat je in je bidden ontvangt is veeleer het overweg kunnen met wat er in je leven op je af komt waar je helemaal niet naar hebt verlangd. De moed ontvangen om de tegenslagen te aanvaarden. En aan te kunnen.

De biografie van Etty Hillesum - Joodse vrouw in Amsterdam in de oorlog - vertelde het voor televisie van de week. Etty werd aangeraden om onder te duiken, om uit de klauwen van de Duitsers te blijven. Ze deed het niet. Ze zei zich in niemands klauwen te voelen, ook niet als ze zou worden opgepakt en in een kamp terecht kwam, in niemands klauwen, alleen in Gods armen. Zo ging ze vrijwillig naar Westerbork om haar maatschappelijk werk te doen, tot ze op transport gesteld en vermoord werd.

Dat is: *aandachtig leven*, een leven lang. Het is geen recept. Geen oplossing. Bidden, zegt Abraham Heschel, gaat niet zozeer om wat je bidt of wenst, maar bidden maakt van jou een *biddende* mens, een mens die *biddend* leeft: met vertrouwen én ook openlijke twijfel, maar altijd voor Gods aanegzicht. Je ziet op naar wat groter is dan jij, naar wat jou omvat, de eeuwigheid van Gods liefde.

Dat *die* - zoals in de verhalen - ons ook *hier en nu* mag omvatten. En *vertrouwen* geven, in God, in het leven, in elkaar en in jezelf.

Moge het zo zijn,

Amen.